

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **C., spol. s.r.o.**, so sídlom v P., proti žalovanému **1/ T. M. P., a.s.**, so sídlom v P., zastúpenému P. P. Advokátska kancelária, spol. s.r.o., so sídlom v P., **2/ Mestu P.**, so sídlom v P., zastúpenému JUDr. A. N., advokátom v P., **o náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 12 C 72/2005, o vylúčení sudcov Krajského súdu v Prešove z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na tomto súde pod sp. zn. 16 Co 142/2010 takto

r o z h o d o l :

Členovia senátu 16Co Krajského súdu v Prešove JUDr. A. K., JUDr. B. B. a JUDr. M. F. **n i e s ú v y l ú č e n í** z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na tomto súde pod sp. zn. 16 Co 142/2010.

O d ô v o d n e n i e

V konaní, ktoré je na Krajskom súde v Prešove vedené pod sp. zn. 16 Co 142/2010 žalobca vzniesol námietku zaujatosti všetkých sudcov tohto súdu. Námietku odôvodnil tým, že sudcovia sa mu, ako účastníkovi konania vo viacerých veciach, proti Mestu P., navonok nejavia ako nestranní. Ich rozhodovanie sa dotýka mesta P., v ktorom títo sudcovia žijú, majú svoje rodiny a známych. Konkrétne poukázal na prípad, v ktorom podal ústavnú sťažnosť (proti rozhodnutiu Krajského súdu v Prešove), z dôvodu nevylúčenia sudkyne Okresného súdu Prešov JUDr. G. z prejednávania a rozhodovania vecí, napriek tomu, že právny zástupca účastníka (Mesto P.) chodievala na obed so sudcami Okresného súdu Prešov a tiež primátor mesta P. (JUDr. H.) pozná sudcov OS Prešov ako bývalý advokát.

Podľa predkladacej správy Krajského súdu v Prešove a jej doplnenia na základe výzvy Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 4.2.2011, má v danej veci na základe Rozvrhu práce na rok 2011 rozhodovať senát 16 Co zložený z predsedníčky senátu JUDr. A. K. a

členov senátu JUDr. B. B. a JUDr. M. F., čo znamená, že rozhodovacia činnosť ostatných sudcov tohto krajského súdu nie je v tejto veci daná.

Vzhľadom na uvedené sa Najvyšší súd Slovenskej republiky zaoberal len tou časťou námietky zaujatosti, ktorá sa týka sudcov rozhodujúceho senátu, a nie aj námietkou zaujatosti v časti, v ktorej sa dotýka ostatných sudcov tohto súdu.

Členovia senátu 16 Co Krajského súdu v Prešove, sa zhodne vyjadrili, že nemajú vzťah k prejednávanej veci, ani k účastníkom konania, alebo k ich právnym zástupcom a necítia sa byť vo veci zaujatí.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený Krajskému súdu v Prešove (§ 16 ods. 1 OSP) posudzoval opodstatnenosť tvrdení žalobcu o zaujatosti sudcov krajského súdu (§ 15a ods. 1 OSP) z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci. Vychádzal pritom z § 14 ods. 1, 3 O.s.p., v zmysle ktorého sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach.

Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaní veci, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu, sledovanému uvedeným ustanovením, zodpovedá aj právna úprava skutočnosti, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou určitý právne významný vzťah sudcu, a to buď k veci (o takýto vzťah ide vtedy, ak sudca má svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci), alebo k účastníkom konania (o taký vzťah ide napríklad vtedy, ak sudca má určitý osobný, priateľský alebo iný vzťah so zreteľom na ktorý možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti) a napokon k zástupcom účastníkov konania.

Rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 16 O.s.p. z dôvodov uvedených v § 14 O.s.p. predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi s tým, že príslušnosť súdu i sudcov ustanoví zákon (čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd). Tak ako zákon túto príslušnosť ustanovil, je zásadne daná, a preto

možno sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu reálne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo.

Pokiaľ však ide o sudcov senátu 16 Co Krajského súdu v Prešove, v ich prípade nebola zistená žiadna z okolností, ktorá by ich v zmysle § 14 a nasl. O.s.p. umožňovala vylúčiť z prejednávania a rozhodovania tejto veci. Podstatou zhodného vyjadrenia týchto sudcov je, že k účastníkom konania a k prejednávanej veci nemajú žiadny vzťah a necítia sa byť zaujatí.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v tejto súvislosti poukazuje na to, že sudca je pri výkone svojej funkcie nezávislý a zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy je povinný vykladať podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia v zmysle § 2 ods. 2 zák. č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich v znení zmien a doplnkov. Obsah tohto práva a povinnosti je základným pilierom výkonu funkcie sudcu, keď výnimky môžu vyplývať len z naplnenia zákonných predpokladov, ktoré však neboli v prejednanom prípade u sudcov uvedených vo výroku tohto rozhodnutia naplnené. Meradlom pre hodnotenie objektivity sudcu nemôže byť subjektívne hľadisko účastníka konania, ktoré je spravidla motivované tým, že súd nekoná a nerozhoduje podľa jeho predstáv. Takéto hodnotenie správnosti súdneho konania, resp. rozhodovania nepatrí účastníkovi konania a nemôže objektívne zakladať pochybnosti o nezaujatosti sudcu. Súčasťou základného práva na prejednanie veci pred nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nie je povinnosť súdu vyhovieť návrhu účastníka súdneho konania, ktorý podal takýto návrh podľa § 15a O.s.p. a vylúčiť označeného sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie veci nestranným súdom je iba povinnosť súdu prejednať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (viď uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I. ÚS 27/98 z 25. marca 1998).

I keď zákon v § 14 ods. 1 O.s.p. spája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti [viď tiež zásady prijaté judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorých spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná ("justice must not only be done, it must also be seen to be done")], nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 14 ods. 1 O.s.p. predstavuje

výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaújato a spravodlivo. Z vyššie uvedeného vychádza aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá rozoznáva subjektívne hľadisko nestrannosti sudcu, zahrňujúce osobné presvedčenie a správanie sudcu vo veci a hľadisko objektívne, založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akýchkoľvek pochybností o zaujatosti sudcu (napr. Saraiva de Carvalho proti Portugalsku, 1994, Gautrin a ďalší proti Francúzsku, 1998). Preto k vylúčeniu sudcov z prejednávania a rozhodovania veci môže dôjsť len vtedy, keď ich vzťah k veci, k účastníkom alebo ich k zástupcom dosiahne takú intenzitu, že nebudú schopní nezávisle a nestranné rozhodovať (II ÚS 105/01, Sbírka nálezů a usnesení ÚS ČR, sv. 23, nález č. 98, str. 11).

Pokiaľ teda vidí žalobca okolnosti svedčiace o zaujatosti sudcov v postupe v konaní či v spôsobe rozhodnutia v právnych veciach, v ktorých rozhodoval Krajský súd v Prešove, táto okolnosť nemôže zakladať dôvod pre vylúčenie sudcov tohto súdu z prejednávania a rozhodovania v danej právnej veci. V tejto súvislosti Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné uviesť, že základom pre vylúčenie sudcu môžu byť len objektívne existujúce zákonné dôvody, nie však to, že účastník sa nestotožňuje s jeho rozhodnutím. Na dosiahnutie nápravy v týchto prípadoch v občianskom súdom konaní slúžia iné prostriedky, a však námietka zaujatosti, ktorej účel je zásadne odlišný. Iba na tomto základe však bez ďalšieho nemožno urobiť záver o splnení podmienok ustanovenia § 14 ods. 1 O.s.p., ak súčasne nie sú k dispozícii ďalšie doložené skutočnosti, ktorých konkrétny obsah a charakter by objektivizoval uplatnenú námietku.

Dôvodom na vylúčenie sudcov Krajského súdu Prešov z prejednávania a rozhodovania nemôže byť ani okolnosť, že primátor mesta P. JUDr. H. pozná sudcov tohto súdu. Táto skutočnosť bez konkretizácie jeho osobného vzťahu ku konkrétnym sudcom tohto súdu nevytvára pochybnosti o nezaujatosti sudcov a objektívne nie je spôsobilá bez ďalšieho tieto pochybnosti vyvolať. V zmysle čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (vid' tiež § 2 ods. 2 zák. č. 358/2000 Z.z.) sú totiž sudcovia pri rozhodovaní nezávislí a sú viazaní len zákonom.

Nakoľko Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil žiadnu takú okolnosť, ktorú by mohol považovať za relevantnú z hľadiska § 14 ods. 1 O.s.p., nevyhovel vznesenej námietke zaujatosti a rozhodol tak, že (vo výroku tohto uznesenia uvedení) sudcovia Krajského súdu v Prešove nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania tejto veci.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. marca 2011

JUDr. Daniela Š v e c o v á , v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť :
Hrčková Marta